

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination**March/April – 2024 (As Per Syllabus Year-2018)****VEDANGA : NIRUKTA ADHYAYA 1 2 AND SELECTED METRES(CORE)****Time: 2:30 Hours****Marks: 70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો.	(૧૪)
Que.-1	Explain any two of the following with reference to context.	(14)
	(૧) इन्द्रियनित्यं वचनमौदुम्बरायणः ।	
	(૨) उच्चावचाः पदार्थो भवन्तीति गार्ग्यः ।	
	(૩) न त्वेव न निर्ब्रूयात् । न संस्कारमाद्रियेत ।	
	(૪) शाकपूणिः संकल्पयाञ्चक्रे सर्वा देवता जानामीति ।	
પ્રશ્ન-૨ (અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોનાં યાસ્કાનુસાર નિર્વચન આપો.	(૦૭)
Que.-2 (A)	Give etymology with reference to યાસ્ક any two of the following.	(07)
	(૧) ગાયત્રી । (૨) અધ્વર્યુઃ । (૩) ગૌઃ । (૪) આદિત્યઃ ।	
પ્રશ્ન-૨ (બ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદોનાં વક્ષણ આપી તેનું બંધારણ સોદાહરણ સમજાવો.	(૦૭)
Que.-2 (B)	Define any two of the following metres and explain their structure with illustrations.	(07)
	(૧) તનુમધ્યા । (૨) દોધકમ્ । (૩) દ્રુતવિલમ્બિત । (૪) ભુજંગ પ્રયાતમ્ ।	
પ્રશ્ન-૩	મન્ત્રોના અનર્થકત્વ અંગે કૌત્સના મતની યાસ્કાચાર્ય અનુસાર સમીક્ષા કરો.	(૧૪)
Que.-3	Examine critically the view of કૌત્સ on meaninglessness of mantras according to યાસ્કાચાર્ય.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૩	યાસ્કાચાર્ય આપેલા નિર્વચનના સિદ્ધાંતોની સદ્રષ્ટાંત ચર્ચા કરો.	
Que.-3	Discuss with illustrations the principles of etymology given by યાસ્કાચાર્ય.	
પ્રશ્ન-૪	સમવૃત્ત, અર્ધસમવૃત્ત અને વિષમવૃત્ત છંદોની સવિસ્તાર સમજૂતિ આપો.	(૧૪)
Que.-4	Explain in detail three types of sanskrit meters as સમવૃત્ત, અર્ધસમવૃત્ત, વિષમવૃત્ત.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૪	છંદશાસ્ત્રના ઉદ્દગમ અને વિકાસની રુપરેખા આપો.	
Que.-4	Describe an outline if the origin and development of sanskrit prosody.	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.	(૧૪)
Que.-5	Write short notes on any two of the following.	(14)
	(૧) षडभावविकाराः	
	(૨) वृत्र अंगेना विविध मतो	
	Various views about વૃત્ર	
	(૩) छन्दःशास्त्रे यतिविचारः ।	
	(૪) उपजातिछन्दः।	
